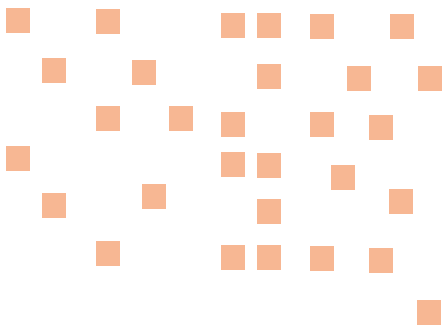

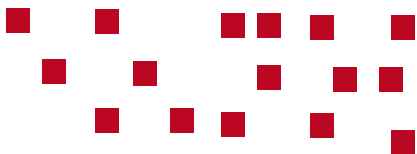
SYRIA

**SYTUACJA
BEZPIECZEŃSTWA**

**Sytuacja bezpieczeństwa i zagrożenia dla
ludności cywilnej.**

**DPU-WIKP-424/195/2024
18.04.2024**

TREŚĆ ZLECENIA

Proszę o informację na temat sytuacji bezpieczeństwa w Syrii.

INFORMACJE DEMOGRAFICZNE

Ludność: Według dostępnych szacunków ludność Syrii wynosi 26,7 mln ludzi, z czego w Syrii przebywa 16,7 mln, 9,1 mln przebywa poza granicami kraju, a 900 tys. zaginęła bądź ich miejsce zamieszkania jest nieustalone.

Tereny kontrolowane przez rząd: 9,6 mln osób

Tereny kontrolowane przez SDF: 2,6 mln

Tereny kontrolowane przez opozycję syryjską: 4,3 mln ^[1]

Skład etniczny: Precyzyjne określenie składu etnicznego jest trudne ze względu na trudności w identyfikacji poszczególnych grup mieszkańców kraju oraz liczne migracje w ostatnich latach. Dominującą grupę stanowią Arabowie lub zarabizowane ludy o innym pochodzeniu etnicznym, których odsetek szacuje się na 50-90%.^{[2][3]}

Inne grupy etniczne, które zachowały swoją odrębność to: Kurdowie, Ormianie, Turkmeni, Asyryjczycy i in. Około 23 tys. osadników żydowskich zamieszkuje w rejonie Wzgórz Golan, okupowanych przez Izrael.^[4]

Skład religijny: muzułmanie – 87% (w tym sunnici – 74%, alawici, szyici, ismailici – 13%), chrześcijanie – ok. 10% (w tym prawosławni, unicy, nestorianie i inni; dane mogły ulec zmianie wskutek wydarzeń wojennych), druzowie – 3% ^[5]

Według niektórych szacunków, w wyniku działań wojennych udział procentowy Arabów sunitów przebywających na terytorium Syrii spadł z około 65% do około 30-40% populacji.^[6]

¹ Jusoor for Studies, Map of the distribution of Syrians inside and outside Syria, 04.2023, <https://jusoor.co/storage/posts/en-%D8%AE%D8%B1%D9%8A%D8%B7%D8%A9-%D8%AA%D9%88%D8%B2%D8%B9-%D8%A7%D9%84%D8%B3%D9%88%D8%B1%D9%8A%D9%8A%D9%86-%D8%AF%D8%A7%D8%AE%D9%84-%D9%88%D8%AE%D8%A7%D8%B1%D8%AC-%D8%B3%D9%88%D8%B1%D9%8A%D8%A9/en-word-%D8%AE%D8%B1%D9%8A%D8%B7%D8%A9-%D8%AA%D9%88%D8%B2%D8%B9-%D8%A7%D9%84%D8%B3%D9%83%D8%A7%D9%86-%D8%AF%D8%A7%D8%AE%D9%84-%D9%88%D8%AE%D8%A7%D8%B1%D8%AC-%D8%B3%D9%88%D8%B1%D9%8A%D8%A9.pdf>

² Encyklopedia PWN, Syria, Ludność, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Syria-Ludnosc:4575428.html#prettyPhoto>

³ Shoup J., Culture and Customs of Syria, Greenwood Press, 2008, str. 9

⁴ Encyklopedia PWN, Syria, Ludność, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Syria-Ludnosc:4575428.html#prettyPhoto>

⁵ CIA, The World Factbook, Syria, 09.04.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/syria/>

⁶ Brookings, Preventing endless wars in Syria, 18.04.2018, <https://www.brookings.edu/articles/preventing-endless-wars-in-syria/>

USTRÓJ I SYTUACJA POLITYCZNA

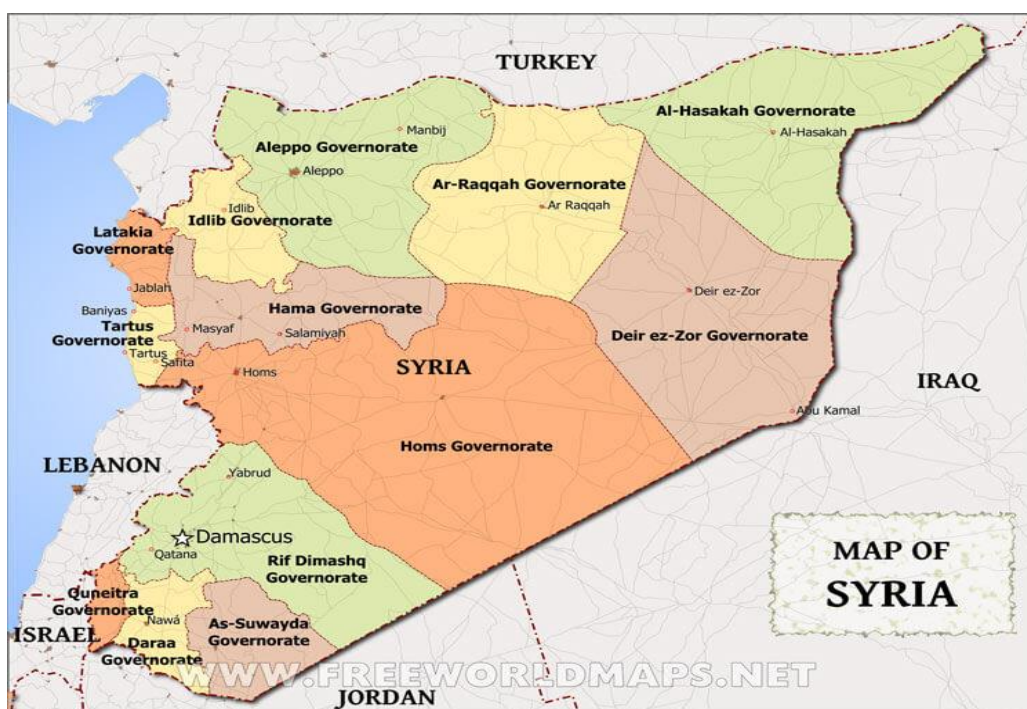
USTRÓJ

Syria, będąca po I wojnie światowej francuskim terytorium mandatowym, uzyskała niepodległość w 1946 r. Syria jest republiką unitarną, której ustrój określa konstytucja z 2012 roku. Głową państwa jest prezydent o szerokich uprawnieniach. Kluczową rolę w życiu politycznym kraju odgrywa **Arabska Socjalistyczna Partia Odrodzenia – Baas**, pozostająca od kilku dekad partią wiodącą.^[7]

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Syria dzieli się na 14 prowincji (*muhafazat*): al-Hasaka, Latakia, al-Kunajtra, ar-Rakka, as-Suwajda, Dar'a, Dajr az-Zaur, Damaszek, Aleppo, Hama, Homs, Idlib, Rejon Damasceński (Rif Dimasz), Tartus.^[8] Prowincje podzielone są na 107 okręgów (*manatiq*), które z kolei dzielą się na 2480 podokręgów (*nawahi*).^[9]

Leżące w prowincji Kunajtra Wzgórza Golan od 1974 r. pozostają pod okupacją Izraela (zamieszkuje je około 23 tys. żydowskich osadników), a obie strony oddzielone są od siebie strefą buforową pod kontrolą Sił Narodów Zjednoczonych ds. Nadzoru Rozdzielenia Wojsk na Wzgórzach Golan (UNDOF).^[10]

Mapa. Podział administracyjny Syrii.^[11]

⁷ CIA, The World Factbook, Syria, 09.04.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/syria/>

⁸ CIA, The World Factbook, Syria, 09.04.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/syria/>

⁹ European Committee of the Regions, Division of Powers: Syria, <https://portal.cor.europa.eu/divisionpowers/Pages/Syria-Introduction.aspx>

¹⁰ CIA, The World Factbook, Syria, 09.04.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/syria/>

¹¹ FreeWorldMaps.net, Syria map, <https://www.freeworldmaps.net/asia/syria/>

Poza kontrolą władz centralnych pozostają także terytoria położone na północy kraju, w tym część prowincji Idlib, Aleppo, Ar-Rakka, Hasakah i Deir es-Zaur, gdzie kontrolę sprawują nadal podmioty o charakterze pozapaństwowym i ugrupowania partyzanckie. Na niektórych z tych terenów zaczęły kształtować się sformalizowane struktury parapaństwowe: **Autonomous Administration of Northeast Syria (AANES)**, będąca pod kontrolą sił kurdyjskich oraz **Syrian Interim Government (SIG)**, samowładczy rząd reprezentujący opozycję syryjską, z siedzibą główną w Azaz, który jest powiązany z turecką armią i strukturami wywiadu.^[12]

STRUKTURA WŁADZY

Głowa państwa. Na czele państwa stoi od 2000 r. Baszszar al-Asad, który przejął stanowisko po swoim zmarłym ojcu, Hafizie al-Asadzie, sprawującym autorytarne rządy przez 29 lat.^[13] Prezydent ma szerokie uprawnienia, jest faktyczną głową państwa, mianuje wiceprezydentów, premiera i ministrów, nominuje sędziów Najwyższego Sądu Konstytucyjnego. Prezydent Syrii musi być wyznawcą islamu.^[14] Prezydent al-Asad wywodzi się z mniejszości alawitów, której członkowie dominują w najwyższych kręgach politycznych kraju.^[15]

Formalnie prezydent wybierany jest w wyborach powszechnych, a jego mandat trwa 7 lat (możliwa jest reelekcja). W rzeczywistości wybory mają jednak charakter fasadowy. Ostatnie wybory prezydenckie odbyły się w maju 2021 r. Baszszar al-Asad zdobył w nich 95,2% głosów. Jego rywale, Mahmud Ahmad Marai (szef partii opozycyjnej Democratic Arab Socialist Union) oraz Abdallah Sallum Abdallah (były minister i parlamentarzysta), zdobyli odpowiednio zaledwie 3,3% oraz 1,5% głosów.^[16]

Rząd i premier. Funkcję premiera Syrii pełni od sierpnia 2020 r. Husajn Arnus, a wicepremierem jest Ali Abdullah Ajjub. Premier mianowany jest przez prezydenta. Prezydent powołuje również wybranych przez premiera członków gabinetu. Prezydent posiada także konstytucyjne uprawnienia do odwołania premiera oraz rządu.^{[17][18]}

Parlament i wybory parlamentarne. Syria ma jednoizbowy parlament, Madżlis asz-Szaab (Zgromadzenie Ludowe) o raczej fasadowej roli. Jego 250 członków wybieranych jest w wyborach bezpośrednich na 4-letnią kadencję.^[19] Zgromadzenie jest uprawnione do uchwalania ustaw, mianowania prezydenta, zatwierdzania planów rozwoju i budżetu, ratyfikowania traktatów, przyjmowania lub odrzucania rezygnacji

¹² Human Rights Watch, "Everything is by the Power of the Weapon", 29.02.2024, <https://www.hrw.org/report/2024/02/29/everything-power-weapon/abuses-and-impunity-turkish-occupied-northern-syria>

¹³ BBC News, Syria Country Profile, 19.04.2023, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-14703856>

¹⁴ Adamczyk A., Jomma F., Prezydent w systemie konstytucyjnym Syrii, 01.2020, https://www.researchgate.net/publication/341841087_Prezydent_w_systemie_konstytucyjnym_Syrii

¹⁵ BBC News, Syria Country Profile, 19.04.2023, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-14703856>

¹⁶ Gazeta Prawna, Syria: Baszar al-Asad zwycięzca wyborów prezydenckich, 28.05.2021, <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/swiat/artykuly/8175379,syria-baszar-al-asad-prezydent-wybory.html>

¹⁷ CIA, The World Factbook, Syria, 09.04.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/syria/>

¹⁸ Constitutionnet, Syria, 04.2021, <https://constitutionnet.org/country/syria>

¹⁹ CIA, The World Factbook, Syria, 09.04.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/syria/>

członków oraz uchwalania wotum nieufności dla Rady Ministrów lub dowolnego ministra.^[20]

Ostatnie wybory parlamentarne – przeprowadzone na terenach pozostających pod kontrolą reżimu w Damaszku – odbyły się w lipcu 2020 r. Większość głosów (ok. 70%) zdobył w nich Narodowy Front Postępowy, który jest koalicją ugrupowań zdominowaną przez prezydencką partię Baas. Pozostałe głosy przypadły marginalnym partiom powiązanim z Baas oraz nominalnie niezależnym kandydatom, z których większość ma powiązania ze środowiskiem prezydenta Asada.^{[21][22]}

SYSTEM PRAWNY

Syria ma dualistyczny system prawny, oparty na prawie cywilnym i religijnym (szariat lub inne prawa religijne).^[23] System sądowniczy kraju jest podzielony na szereg jurysdykcji, w skład których wchodzi: sądy cywilne, karne, administracyjne, Najwyższy Trybunał Konstytucyjny, sądy stanu cywilnego (zajmujące się sprawami z zakresu prawa rodzinnego w oparciu o przynależność religijną danej osoby) oraz sądy wojenne podlegające wojsku. Nadzór nad systemem sądowniczym sprawuje Najwyższa Rada Sądownictwa.^[24]

KARA ŚMIERCI

W Syrii jest orzekana i wykonywana kara śmierci. Kara śmierci przewidziana w syryjskim prawie karnym może być wymierzona za następujące przestępstwa: morderstwo kwalifikowane, przestępstwa wojskowe, przestępstwa o charakterze terrorystycznym, handel narkotykami, zdrada stanu, podpalenie skutkujące śmiercią, rozbój skutkujący śmiercią, a także niektóre przestępstwa nieskutkujące śmiercią, takie jak poddawanie osoby torturom lub barbarzyńskiemu traktowaniu podczas popełnienia napadu zbiorowego, usiłowanie popełnienia przestępstwa zagrożonego karą śmierci oraz skazanie po raz drugi za przestępstwo zagrożone karą dożywotniej pracy przymusowej. Kara śmierci może być orzekana również przez wojskowe sądy polowe za przestępstwa związane z konfliktem zbrojnym i w tym wypadku nie ma zastosowania kodeks karny.^[25]

Brak jest wiarygodnych danych odnośnie liczby wydawanych w Syrii wyroków śmierci oraz wykonywanych zgodnie z prawem egzekucji. Różne organizacje i byli więźniowie donoszą jednak, że w syryjskich więzieniach egzekucje są wykonywane.^[26]

²⁰ Constitutionnet, Syria, 04.2021, <https://constitutionnet.org/country/syria>

²¹ Middle East Institute, Syria's 2020 parliamentary elections: The worst joke yet, 24.07.2020, <https://www.mei.edu/publications/syrias-2020-parliamentary-elections-worst-joke-yet>

²² COAR, Potemkin parliament: Baathists consolidate control as access to power shifts, 27.07.2020, <https://coar-global.org/2020/07/27/potemkin-parliament-baathists-consolidate-control-as-access-to-power-shifts/>

²³ CIA, The World Factbook, Syria, 09.04.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/syria/>

²⁴ Syrian Law Journal, An Overview of the Syrian Court System, 05.09.2016, <https://www.syria.law/index.php/overview-syrian-court-system/>

²⁵ EUAA, Country Guidance Syria, 15.04.2024, <https://euaa.europa.eu/publications/country-guidance-syria-april-2024>

²⁶ EUAA, Country Guidance Syria, 15.04.2024, <https://euaa.europa.eu/publications/country-guidance-syria-april-2024>

Na obszarach kontrolowanych przez Kurdów stosuje się kodeks prawny oparty na dokumencie zwanym Umową Społeczną. Zgodnie z art. 26 Umowy Społecznej, kara śmierci została tam zniesiona. ^[27]

Grupy ekstremistyczne, takie jak wywodzący się z Al-Qaidy Hajjat Tahrir asz-Szam – HTS oraz Państwo Islamskie, przeprowadzały w ostatnich latach publiczne egzekucje, w tym dekapitacje i ukrzyżowania, za przekroczenie przepisów moralnych prawa szariatu, na terenach znajdujących się pod ich kontrolą. Ofiarami egzekucji były m.in. kobiety, dziewczęta i członkowie mniejszości. ^[28]

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI BEZPIECZEŃSTWA

Sytuacja międzynarodowa i wewnętrzna Syrii należy do najbardziej skomplikowanych na świecie. Za bezpieczeństwo zewnętrzne teoretycznie odpowiadają Syryjskie Siły Zbrojne, wspierane przez prorządowe struktury obrony terytorialnej (National Defence Forces i Local Defence Forces), jednak nie kontrolują one całego terytorium. W ostatnim czasie Syria stała się obiektem bezpośrednich ingerencji mocarstw światowych i regionalnych oraz strefą rywalizacji licznych sił zbrojnych o zróżnicowanym statusie. Syryjski reżim sprawuje obecnie kontrolę nad większością terytorium kraju, lecz niektóre regiony, zwłaszcza na północnym zachodzie i północnym wschodzie pozostają poza jego zasięgiem. Strefy wpływów od początku 2020 r. uległy jedynie nieznacznym zmianom.

Rząd syryjski wspierają oficjalnie od 2015 r. **oddziały wojsk rosyjskich**, które zabezpieczają akcje z powietrza, a także półoficjalnie i nieoficjalnie oddziały paramilitarne z innych krajów, w tym libański Hezbollah, irańskie bojówki szyickie, w tym milicja afgańskich szyitów **al-Fatimiyun**, **rosyjskie oddziały najemnicze**. Funkcję doradczą pełni **Irański Korpus Strażników Rewolucji**, w tym siły specjalne **Qods Force**. Strona irańska zapewnia rządowi wsparcie wywiadowcze, logistyczne, materiałowe, techniczne i finansowe. ^[29] Hezbollah wspiera rząd syryjski od samego początku, a od 2013 r. rozpoczął oficjalną interwencję, ustanawiając swoje pierwsze bazy w prowincji Kunajtra. Obecnie posiada swoje oddziały w większości syryjskich prowincji, jednak największe skupiska bojowników odnotowuje się na południu w prowincjach Kunajtra i Dara oraz na zachodzie, w szczególności w Aleppo. ^[30]

Od 2016 r. armia USA posiada bazę al-Tanf, położoną w prowincji Dajr az-Zaur w pobliżu granicy Syrii, Jordanii i Iraku. W Syrii przebywa około 900 amerykańskich żołnierzy. ^[31] Jej głównym celem jest wspieranie działań syryjskiej i kurdyjskiej

²⁷ EUAA, Country Guidance Syria, 15.04.2024, <https://euaa.europa.eu/publications/country-guidance-syria-april-2024>

²⁸ EUAA, Country Guidance Syria, 7.02.2023, <https://euaa.europa.eu/country-guidance-syria-2023>

²⁹ CIA, The World Factbook, Syria, 09.04.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/syria/>

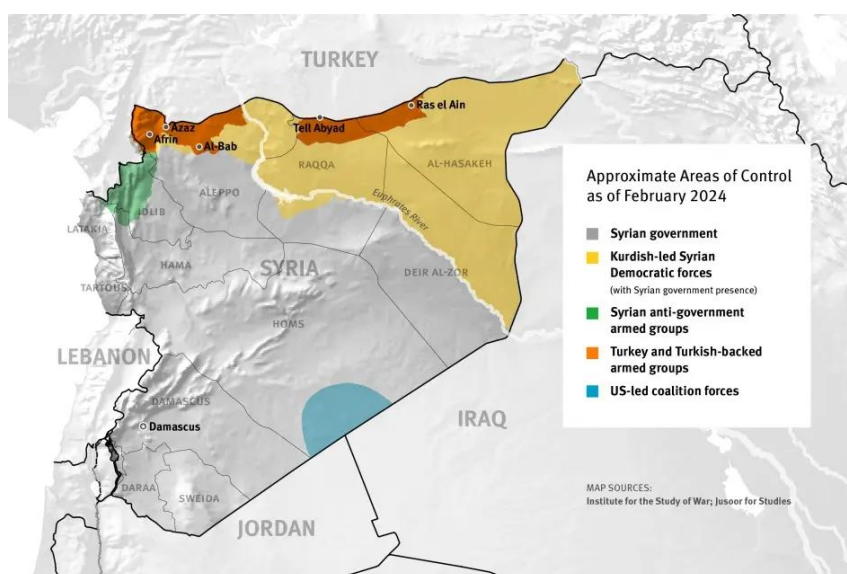
³⁰ Jusoor, Map of Hezbollah presence in Syria, 11.2020, <https://www.jusoor.co/en/details/map-of-hezbollah-presence-in-syria>

³¹ Al Jazeera, Why does US still have forces in Syria? 22.08.2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/8/24/why-does-us-still-forces-syria-explainer>

opozycji, zrzeszonej w oddziałach **Syrian Democratic Forces (SDF)** przeciw Państwu Islamskiemu.^[32]

Leżące w prowincji Kunajtra Wzgórza Golan od 1974 r. pozostają pod **okupacją Izraela** (zamieszkuje je około 23 tys. żydowskich osadników), a obie strony oddzielone są od siebie strefą buforową pod kontrolą Sił Narodów Zjednoczonych ds. Nadzoru Rozdzielenia Wojsk na Wzgórzach Golan (UNDOF).^[33] Syria chce odzyskać kontrolę nad Wzgórzami Golan i od tego uzależnia wszelkie rozmowy pokojowe z Izraelem. Ponadto chce przesunąć granice do stanu sprzed 1967 r., a co za tym idzie odzyskać zajęty przez Izrael wschodni brzeg jeziora Galilejskiego – głównego źródła słodkiej wody dla Izraela, co jest oczywistą przeszkodą w pokojowym rozwiązaniu konfliktu.^[34]

Terytorium Syrii jest nadal celem bardzo częstych ostrzałów raketowych ze strony **Izraela**, bombardującego cele powiązane z Iranem, a także **Turcji**, która z kolei z kolei za cel obrała sobie bazy kurdyjskich oddziałów SDF, w szczególności bojówek kurdyjskich Ludowych Jednostek Samoobrony (**People's Protection Units, Yekîneyên Parastina Gel, YPG**), które oskarża o prowadzenie działań terrorystycznych na swoim własnym terytorium.^[35] W drugiej połowie 2023 r. izraelski ostrzał lotnisk w Damaszku i Aleppo tymczasowo doprowadził do zamknięcia portów, utrudniając transport pomocy humanitarnej. Co więcej w 2023 r. odnotowano ataki raketowe z terytorium **Jordanii**, prawdopodobnie ich celem byli przemytnicy narkotyków, aktywni na południu Syrii.^[36]

³² CIA, The World Factbook, Syria, 09.04.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/syria/>

³³ CIA, The World Factbook, Syria, 09.04.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/syria/>

³⁴ BBC, Golan Heights Profile, 29.08.2023, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-14724842>

³⁵ EUAA, Syria Security situation, 09.2022, https://www.ecoi.net/en/file/local/2078716/2022_09_EUAA_COI_Report_Syria_Security_situation.pdf

³⁶ UN General Assembly, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, 09.02.2024, <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/report-independent-international-commission-inquiry-syrian-arab-republic-ahrc5564-enar>

Mapa. Strefy kontroli poszczególnych stron konfliktu. (źródło: Human Rights Watch) [37]

Ponadto w Syrii nadal obecne są syryjskie i zagraniczne oddziały zbrojne, o różnicowanym statusie prawnym i zasięgu działania, w tym przede wszystkim:

- **Syryjska Armia Narodowa (SNA, dawniej Wolna Armia Syrii Free Syrian Army FSA)** - formacja rebeliancka wspierana przez Turcję, utworzona w 2011 roku przez oficerów syryjskiej armii, w celu walki z reżimem Asada. Kontroluje przede wszystkim **północną część prowincji Aleppo**, niektóre obszary na północy prowincji **Hasaka** i **Ar Rakka**.^[38]
- **Syryjskie Siły Demokratyczne (Syrian Democratic Forces - SDF)** – połączone oddziały kurdyjskie YPG, wspierane przez pro-demokratyczne ugrupowania arabskie kontrolują większość terytoriów prowincji **Hasaka** i **Ar Rakka** oraz część **prowincji Aleppo** i **Dajr az-Zaur (tak zwana Rożawa)**, gdzie utworzyły lokalne struktury Autonomicznej Administracji w Północnej i Wschodniej Syrii (AANES);^[39] nieuznawanej przez władze centralne.^[40] W prowincji Dajr az-Zaur na przełomie sierpnia i września 2023 r. doszło starć między siłami SDF, a koalicją plemiennych bojówek, która we wrześniu ogłosiła powołanie regularnych struktur. Przywódcy plemienni skarżyli się na to, że SDF nie jest w stanie zapewnić bezpieczeństwa i usług publicznych, ogranicza wolność poruszania się, przymusza młodych do wstępowania do ich struktur i zezwala na szerzenie się korupcji. SDF przeprowadziło akcję pacyfikacyjną w kilku wsiach.^[41]
- **Hajjat Tahrir asz-Szam (Hay'at Tahrir al-Sham - HTS, dawniej: Front an-Nusra)** – sunnicka islamistyczna grupa polityczna i bojowa, działająca głównie w syryjskim regionie Idlib. HTS przekształciła się z dawnej ponadnarodowej grupy salafickich dżihadystów w bardziej lokalną grupę syryjskich islamistów, którzy czasami atakują i ścierają się z innymi radykalnymi grupami islamistycznymi. Wraz z tą zmianą grupa coraz bardziej stara się promować umiarkowany wizerunek samej siebie;^[42] HTS kontroluje **tereny północno-zachodniej Syrii – niewielką część prowincji Idlib oraz północno-zachodnią część prowincji Aleppo**. W tym regionie działają również inne milicje, niektóre stowarzyszone z HTS (jak Katibat at-Tawhid wa al-Dżihad czy ujgurski Islamski Ruch Wschodniego Turkiestanu), inne z nim

³⁷ Human Rights Watch, "Everything is by the Power of the Weapon", 29.02.2024, <https://www.hrw.org/report/2024/02/29/everything-power-weapon/abuses-and-impunity-turkish-occupied-northern-syria>

³⁸ EUAA: Syria Security situation, wrzesień 2022, https://www.ecoi.net/en/file/local/2078716/2022_09_EUAA_COI_Report_Syria_Security_situation.pdf

³⁹ European Council on Foreign Relations, Syrian Democratic Forces (Syria), <https://ecfr.eu/special/mena-armed-groups/syrian-democratic-forces-syria/>

⁴⁰ EUAA: Syria Security situation, wrzesień 2022, https://www.ecoi.net/en/file/local/2078716/2022_09_EUAA_COI_Report_Syria_Security_situation.pdf

⁴¹ UN General Assembly, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, 09.02.2024, <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/report-independent-international-commission-inquiry-syrian-arab-republic-ahrc5564-enar>

⁴² ACLED, Actor Profile: Hayat Tahrir al.-Sham, 26.07.2023, <https://acleddata.com/2023/07/26/actor-profile-hayat-tahrir-al-sham-hts/>

rywalizujące (na przykład Hurras ad-Din, Szam al-Islam, kurdyjska dżihadystyczna grupa Ansar al-Islam czy w większości uzbecka grupa Imam Buchari Dżamaat).^[43]

- **Państwo Islamskie (Islamic State of Iraq and Syria ISIS)** – obecnie nie kontroluje żadnych terytoriów w Syrii, niemniej jednak ma swoje centrum treningowe na południe od Eufratu, posiada także silne zaplecze, szczególnie na wschodzie prowincji Dajr az-Zaur. Bojownicy ISIS przenikają też na południe kraju (np. do Suwajdy) oraz do południowej części prowincji Homs i Hama. Są obecni również w regionach Damaszku, Dary, Hasaki czy Rakki.^{[44] [45]}

Spośród prowincji kontrolowanych przez rząd, najmniej stabilna sytuacja panuje na południu Syrii w **Dara**. Realizując strategię, przypominającą taktykę stosowaną po wybuchu pokojowych protestów ponad dwanaście lat temu, reżim syryjski wykorzystuje obecność komórek Państwa Islamskiego jako pretekst do rozpoczęcia operacji wojskowych i uzyskania większej kontroli nad społecznościami lokalnymi. Jednocześnie syryjskie służby bezpieczeństwa wykorzystują członków Państwa Islamskiego do przeprowadzania zleconych zabójstw, wymierzonych we wpływową osobistość lokalnej opozycji w Dara. Strategia ta zapoczątkowała niekończący się cykl zemsty; zamachy na konkretne osoby są obecnie plagą dotyczącą wszystkich stron konfliktu, w tym członków reżimu syryjskiego, byłych przeciwników i ludności cywilnej niepowiązanej z żadnymi władzami wojskowymi. Chaos w Dara jest dodatkowo pogłębiany przez rozwój siatek przemytu i handlu narkotykami w prowincji. Ta równoległa gospodarka jest zarządzana przez lokalne skonfliktowane strony, wspierane przez Iran bojówki.^[46]

W 2023 r. kontynuowane były w Syrii ataki z powietrza (lotnicze lub przy użyciu dronów), ostrzał moździerzowy/rakietowy/artyleryjski oraz stosowanie zdalnych ładunków wybuchowych i min lądowych. Wiele działań zbrojnych następowało po sobie na zasadzie niekończącej się spirali – ataków i odwetu. Odpowiedzialne za nie są w największym stopniu różnego rodzaju niezidentyfikowane ugrupowania zbrojne, Państwo Islamskie, HTS i siły zbrojne Syrii, Rosji i Turcji i innych uczestników konfliktu.^{[47][48]}

Według danych zbiorczych ACLED, w 2022 r. zanotowano 12 350 przypadków naruszenia bezpieczeństwa w Syrii, w których zginęło prawie 6 000 osób (służb bezpieczeństwa, członków ugrupowań zbrojnych i cywilów). W 2023 r. zanotowano 12 741 przypadków naruszenia bezpieczeństwa w Syrii, w których zginęło 6 234 osób (służb bezpieczeństwa, członków ugrupowań zbrojnych i cywilów), a w pierwszym

⁴³ EUAA, Syria Security situation, 09.2022,

https://www.ecoi.net/en/file/local/2078716/2022_09_EUAA_COI_Report_Syria_Security_situation.pdf

⁴⁴ International Crisis Group, Containing a Resilient ISIS in Central and North-eastern Syria, 18.07.2022, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/east-mediterranean-mena/syria/containing-resilient-isis-central-and-north>

⁴⁵ ACLED, Dashboard, Syria, 01.01.2022-30.03.2024, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

⁴⁶ Peace Rep, Why the Daraa reconciliation agreement cannot build peace, 17.08.2023, <https://peacerep.org/2023/08/17/daraa-reconciliation-agreement/>

⁴⁷ UN General Assembly, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, 09.02.2024, <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/report-independent-international-commission-inquiry-syrian-arab-republic-ahrc5564-enar>

⁴⁸ Opracowanie własne WIKP na podstawie danych ACLED

kwartale 2024 r. – 3400 zdarzeń, w których zginęło 1820 osób (służb bezpieczeństwa, członków ugrupowań zbrojnych i cywilów).^[49]

USTAWODAWSTWO SPECJALNE

Syria jest w stanie złożonego konfliktu zbrojnego od 2011 r. Ustawodawstwo specjalne, takie jak np. dot. godziny policyjnej, może obowiązywać w poszczególnych miejscach zależnie od rozwoju trwających tam działań i być wydawane/znoszone przez zarządzające tam siły.

Dla przykładu, w dniu 02.09.2023 r. kurdyjskie Syryjskie Siły Demokratyczne (SDF) ogłosiły 48-h godzinę policyjną w prowincji Dajr az-Zaur. Godzina policyjna, która obejmowała jedynie kontrolowaną przez SDF wschodnią i północną część prowincji, była odpowiedzią na starcia wywołane aresztowaniem przez SDF przywódcy konfederacji lokalnych plemion w Dajr az-Zaur, Ahmada al-Khabila.^[50]

SYTUACJA LUDNOŚCI CYWILNEJ

Jak podaje ACLED, w 2022 r. w Syrii w incydentach związanych z działaniami zbrojnymi śmierć poniosło około 1300 cywilów, z kolei w 2023 r. odnotowano około 1500 ofiar cywilnych, zaś w pierwszym kwartale 2024 r. – 385 ofiar cywilnych. W całym okresie od 2022 do kwietnia 2024 r. najbardziej niebezpiecznymi regionami były prowincje : **Dara, Aleppo, Dajr az-Zaur, Idlib, Hasaka**.

Największa ilość cywilów zginęła w wyniku działalności niezidentyfikowanych grup przestępczych, zajmujących się przemytem i działalnością kryminalną. Ataki te miały miejsce przede wszystkim w prowincjach **Dajr az-Zaur, Homs i Dara**, a grupą, która szczególnie ucierpiała w opisywanym okresie, byli zbieracze trufli, zapędzający się na tereny kontrolowane przez PI lub inne ugrupowania zbrojne.^[51]

W ciągu ostatnich dwóch lat nie odnotowano przypadków masowych zbrodni lub ludobójstwa, a ataki na cywilów miały charakter częstych, lecz popełnianych na małą skalę aktów przemocy. Odnotowano jednakże intencjonalne ataki z powietrza na cele cywilne, zwłaszcza ze strony armii syryjskiej, rosyjskiej i tureckiej oraz zamachy bombowe na przejeżdżające pojazdy cywilne ze strony nielegalnych ugrupowań zbrojnych. Działania zbrojne zagrażające cywilom odnotowano zwłaszcza w prowincjach **Aleppo, Idlib i Hasaka**.^[52]

Jeśli chodzi o charakter incydentów, były to przeważnie ataki bezpośrednie, ataki związane ze stosowaniem zdalnych ładunków wybuchowych oraz ostrzał

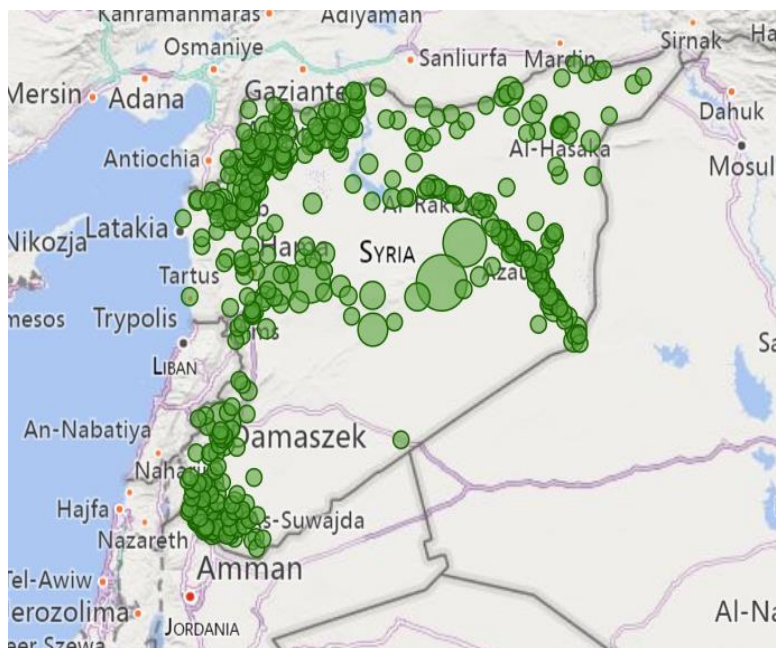
⁴⁹ ACLED, Dashboard, Syria, 01.01.2022-30.03.2024, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

⁵⁰ Crisis 24, Syria: Kurdish officials impose curfew in Deir Ez-Zur Governorate, 02.09.2023, <https://crisis24.garda.com/alerts/2023/09/syria-kurdish-officials-impose-curfew-in-deir-ez-zur-governorate-sept-2>

⁵¹ ACLED, Dashboard, Syria, 01.01.2022-30.03.2024, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

⁵² ACLED, Dashboard, Syria, 01.01.2022-30.03.2024, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

artyleryjski. Problemem są także miny i niewypały pozostałe z wcześniejszych faz konfliktu. ^[53]

Prowincja (admin1)	Liczba zdarzeń	Liczba ofiar
Deir ez Zor	579	279
Dara	438	256
Aleppo	728	209
Homs	97	196
Idleb	329	172
Hama	82	143
Al Hasakeh	325	88
Rural Damascus	149	81
Ar Raqqa	210	62
As Sweida	70	33
Lattakia	14	15
Damascus	42	9
Quneitra	7	6
Tartous	5	2
Suma	3075	1551

Rozmieszczenie ofiar cywilnych w Syrii w 2023 r. według bazy ACLED (opracowanie własne). ^[54]

Największym problemem dla cywilów w związku z toczącym się konfliktem są czystki etniczne oraz próby zmiany składu demograficznego większości regionów Syrii, prowadzone przez wszystkie właściwe strony konfliktu. Największe fale uchodźców zostały przesiedlone do 2020 r. Z terenów kontrolowanych przez rząd, zostali wypędzeni przede wszystkim Arabowie sunniccy, a z terenów okupowanych krótko przez ISIS zostały wypędzone osoby innego pochodzenia i wyznania niż Arabowie sunniccy. ^[55] Obecnie również podobne działania są prowadzone przez siły tureckie, które wysiedlają Kurdów z terenów przez siebie kontrolowanych, ^[56] a także przez kurdyjskie siły SDF, które wypędzają nielojalne plemiona arabskie. ^[57]

⁵³ ACLED, Dashboard, Syria, 01.01.2022-30.03.2024, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

⁵⁴ Opracowanie własne WIKP na podstawie danych ACLED oraz Open Street Map

⁵⁵ Brookings, Preventing endless wars in Syria, 18.04.2018, <https://www.brookings.edu/articles/preventing-endless-wars-in-syria/>

⁵⁶ Human Rights Watch, "Everything is by the Power of the Weapon", 29.02.2024, <https://www.hrw.org/report/2024/02/29/everything-power-weapon/abuses-and-impunity-turkish-occupied-northern-syria>

⁵⁷ UN General Assembly, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, 09.02.2024, <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/report-independent-international-commission-inquiry-syrian-arab-republic-ahrc5564-enar>

RODZAJE ZAGROŻEŃ DLA CYWILÓW ZWIĄZANE Z KONFLIKTEM

OFIARY DZIAŁAŃ WOJENNYCH

W 2022 r. w wyniku działań wojennych zginęło w sumie 179 cywilów, w 2023 r. – 260 cywilów, natomiast w pierwszym kwartale 2024 r. – 42 cywilów. Najwięcej ofiar na skutek działań wojennych odnotowano w prowincjach Idlib i Aleppo. W ostrzały z powietrza, powodujące ofiary cywilne, w ciągu minionych dwóch lat zaangażowane były siły zbrojne Syrii, Rosji, Turcji, Izraela oraz Jordanii.^[58]

Syryjska armia i wspomagająca ją armia rosyjska nadal biorą udział w aktywnych działaniach zbrojnych, zwłaszcza na północy Syrii przeciw ugrupowaniom rebelianckim, w tym HTS. Według danych ONZ, wiele z działań zbrojnych rzeczywiście skierowanych jest przeciw oddziałom militarnym, w niektórych przypadkach jednak są one skierowane przeciw cywilom i nie mają oczywistego uzasadnienia militarnego.^[59]

Strona rządowa przeprowadziła w październiku 2023 r. kilka tysięcy ostrzałów artyleryjskich w okolicach Idlib i Aleppo, w których śmierć ponieśli cywile. Ugrupowanie HTS i sprzymierzone z nim grupy zaangażowały się w wymianę ognia z siłami rządowymi w południowym Idlibie, rejonie Aleppo, Hamie i Latakii. Większość cywilów, którzy zostali zabici lub ranni, była członkami rodzin, które wcześniej zostały wysiedlone, a następnie powróciły do swoich domów w wioskach w pobliżu linii frontu, z powodu trudnych warunków i braku możliwości utrzymania się w obozach dla uchodźców.^{[60] [61]}

Na jesieni 2023 r. większość ataków armii syryjskiej była prowadzona na cele znajdujące się w prowincji Idlib i w zachodnim Aleppo, jako odwet za atak na Akademię Wojskową w Homs. W wyniku działań wojskowych w październiku 2023 r. ponad 120 tys. osób zostało tymczasowo przesiedlonych. Ataki odbywały się na tereny gęsto zamieszkane, w wyniku czego ucierpiały domy, szpitale, bazyry obozy dla uchodźców, a także dzielnice mieszkalne, ograniczając dostęp ludności do usług publicznych. W wyniku tej fali nalotów około 500 cywilów zostało zabitych lub rannych.

9 grudnia 2023 r. rakiety syryjskiej armii trafiły w bazar i obóz dla uchodźców w Idlibie, zabijając osiem osób, a raniąc 33 kolejne.

25 listopada 2023 r. rakieta zabiła dziewięcioosobową rodzinę, w tym sześcioro dzieci, podczas zbierania oliwek w gaju.

⁵⁸ ACLED, Dashboard, Syria, civilians, air/drone strike, shelling/artillery/missile, 01.01.2022-30.03.2024, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

⁵⁹ UN General Assembly, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, 09.02.2024, <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/report-independent-international-commission-inquiry-syrian-arab-republic-ahrc5564-enar>

⁶⁰ UN General Assembly, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, 09.02.2024, <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/report-independent-international-commission-inquiry-syrian-arab-republic-ahrc5564-enar>

⁶¹ ONZ, General Assembly, Human Rights Council, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, 14.08.2023, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G23/155/49/PDF/G2315549.pdf?OpenElement>

24 i 26 października 2023 r. rosyjski ostrzał trafił w obóz dla uchodźców w prowincji Idlib, zabijając 6 osób, w tym kobiety i dzieci.

22 października 2023 r. w wyniku ataku sił rządowych zginęło sześcioro dzieci bawiących się przed namiotem, nieopodal domu. Ostrzał zabił także krewnych, którzy przybiegli im pomóc.^[62]

8 października 2023 r. armia zaatakowała placówki medyczne w mieście Idlib. Atakowano także cywilne pojazdy za pomocą amunicji kierowanej, a 6 października 2023 r. ostrzelano zamieszkane miasto Turmanin z broni kasetowej. Kilkakrotnie atakowano budynki szkolne za pomocą pocisków kierowanych i broni artyleryjskiej. Działania powyższe mogą być uznane za zbrodnie wojenne w świetle prawa międzynarodowego.^[63]

24 czerwca 2023 r. Rosja przeprowadziła atak powietrzny w prowincji Latakia, w wyniku którego poniosły śmierć osoby cywilne i kilka zostało rannych.^[64]

Aktywność wojskowa i wzajemne bombardowania między SDF a tureckimi siłami zbrojnymi wzrosła pod koniec czerwca 2023 r., po okresie zamrożenia konfliktu po trzęsieniu ziemi. Ataki naziemne i powietrzne, które doprowadziły do śmierci i obrażeń wśród cywilów, były kontynuowane w Aleppo, Hasace i Rakce i były częste w Ajn al-Arab oraz wioskach sąsiadujących z Tall Tamr.^[65] 15 sierpnia 2023 r. turecki dron zabił 10 osób na farmie w prowincji Hasaka.

Natomiast na początku 2024 r. na terenach przygranicznych odnotowano naloty z terytorium Jordanii, w wyniku którego śmierć poniosło 10 cywilów, w tym dwie dziewczynki i cztery kobiety.^[66]

OFIARY DZIAŁAŃ PARTYZANCKICH

Na terenach kontrolowanych przez **SNA**, wspieraną przez siły tureckie, ludność cywilna jest narażona przede wszystkim na zatrzymania pod zarzutem współpracy z wrogimi ugrupowaniami, wymuszenia pieniędzy, przemoc seksualną ze strony bojowników, a także kradzież i niszczenie plonów, konfiskatę ziemi i innego mienia, w tym domów przekazanych uchodźcom przez organizacje humanitarne.

Wyniki badań Niezależnej Komisji ONZ mówią o arbitralnych zatrzymaniach, torturach i złym traktowaniu na obszarach kontrolowanych przez SNA. Wiele ofiar arbitralnych zatrzymań, złego traktowania i tortur było Kurdami i podejrzewano ich o powiązania z kurdyjskimi YPG, SDF lub rządem. Jeden z Kurdów, który został zwolniony na początku 2023 roku po prawie sześciu miesiącach spędzonych w areszcie, za próbę ucieczki przez granicę do Turcji, był torturowany podczas

⁶² UN General Assembly, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, 09.02.2024, <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/report-independent-international-commission-inquiry-syrian-arab-republic-ahrc5564-enar>

⁶³ UN General Assembly, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, 09.02.2024, <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/report-independent-international-commission-inquiry-syrian-arab-republic-ahrc5564-enar>

⁶⁴ ACLED, Dashboard, Syria, 01.01-21.07.2023, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

⁶⁵ ONZ, General Assembly, Human Rights Council, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, 14.08.2023, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G23/155/49/PDF/G2315549.pdf?OpenElement>

⁶⁶ ACLED, Dashboard, Syria, civilians, air/drone strike, shelling/artillery/missile, 01.01.2022-30.03.2024, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

przesłuchania przez policję cywilną w Ra's al-Ajn w związku z jego potencjalnymi powiązaniem z SDF. [67]

W lutym 2023 r. Dywizja Sułtana Sulejmana SNA zmusiła 27 arabskich rodzin – postrzeganych jako popierające Jaysh al-Islam i Al-Jabha al-Shamija podczas walk w 2022 r. – do opuszczenia swoich domów w Afrinie. Wszystkie rodziny, pierwotnie przesiedlone z wiejskich obszarów Damaszku, mieszkały tam od dwóch do pięciu lat. Początkowo frakcja SNA zatrzymała jednego Araba i jego syna, którzy budowali schronienie dla 20 rodzin dotkniętych trzęsieniem ziemi z tej samej społeczności. Później, tej samej nocy, inni członkowie tej samej społeczności zostali aresztowani z różnych powodów. Większość z 30 zatrzymanych została zwolniona następnego dnia, po wyrażeniu zgody na opuszczenie obszaru, pod groźbą ponownego aresztowania. [68]

Ataków na cywilów dokonuje nadal także ISIS. 21 stycznia 2024 r. ISIS zaatakowało namioty farmerów w wiosce w prowincji Hama. Zabito 7 osób oraz 300 owiec, a 400 innych ukradziono. [69]

W Syrii dochodziło do incydentów niszczenia własności wskutek podpaleń, np. 4 kwietnia 2023 r. w Al Hasaka członkowie ISIS podpalili dom mieszkalny. Podpaleń dokonywały również bojówki plemienne, np. w Rakce spaliły cztery domy należące do członków innego ugrupowania. 2 czerwca 2023 r. podpalono pola pszenicy, należące do komendanta służb specjalnych w Al Tayiban. Znane są także przypadki konfiskaty domów np. 27 maja 2023 r. członkowie Hezbollahu skonfiskowali 4 domy w Al Wahibi, Dajr az-Zaur. Ponadto, 21 marca 2023 r. w tejże prowincji Dajr az-Zaur ostrzelano szkołę, w której schronili się przesiedleńcy, niszcząc wyłącznie mienie. Inne odnotowane przypadki mówią również o napaściach rabunkowych, np. kradzieży pieniędzy, żywności, drzewa oliwnego, czy też paliwa. [70]

W sierpniu 2023 r. bojownicy SDF prowadzili szeroko zakrojoną akcję odwetową we wsiach, które poparły powstanie plemienne w prowincji Dajr az-Zaur. Nałożono godzinę policyjną. Prowadzono rajdy, ostrzał, przeszukania domów, a także prowadzono bezprawne aresztowania i egzekucje. Zatrzymano ponad 100 osób. [71]

OFIARY DZIAŁAŃ ODWETOWYCH

W bieżącym roku dochodziło do wielu zatrzymań i aresztowań osób cywilnych, zarówno przez wojsko, siły bezpieczeństwa, jak i policję. Przyczyny większości z nich nie są znane, ale z analizy danych wywnioskować można, że wiele z osób zatrzymanych było podejrzanych o współpracę z innymi stronami konfliktu, w tym z administracją kurdyjską oraz ugrupowaniami opozycyjnymi. Policja dopuszczała się wymuszeń okupu za zwolnienie. Znane są przypadki tortur oraz egzekucji. [72]

⁶⁷ ONZ, General Assembly, Human Rights Council, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, 14.08.2023, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G23/155/49/PDF/G2315549.pdf?OpenElement>

⁶⁸ ONZ, General Assembly, Human Rights Council, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, 14.08.2023, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G23/155/49/PDF/G2315549.pdf?OpenElement>

⁶⁹ ACLED, Dashboard, Syria, 01.01-21.07.2023, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

⁷⁰ ACLED, Dashboard, Syria, 01.01-21.07.2023, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

⁷¹ ACLED, Dashboard, Syria, 01.01-21.07.2023, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

⁷² ACLED, Dashboard, Syria, 01.01-21.07.2023, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

SYTUACJA HUMANITARNA W STREFACH KONFLIKTU

Sytuacja humanitarna na znacznych terenach Syrii pozostaje trudna, w szczególności dotyczy to północnego pasa kraju, gdzie zróżnicowane siły walczą o kontrolę nad tym terenem. Bombardowania prowadzone od października 2023 r. spowodowały zniszczenia budynków szkolnych, szpitali i innego typu infrastruktury. Szczególnie ucierpiało Idlib, gdzie zniszczeniu uległy 43 placówki zdrowotne, 7 szkół i 20 systemów nawadniających. Wiele osób straciło plony i dobytek podczas ostrzałów. Z kolei tureckie ostrzały elektrowni spowodowały odłączenia prądu w miastach Amuda i Kamiszli i problemy z dostarczaniem wody, którą pompowały elektryczne pompy.^[73]

W 2023 r. ponad 90% ludności Syrii żyło poniżej granicy ubóstwa. Oceniono, że około 16,7 miliona Syryjczyków (z ogólnej populacji wynoszącej 21,7 miliona) potrzebuje pomocy humanitarnej, a około 12,9 milionów osób doświadczyło poważnego braku bezpieczeństwa żywnościowego.^[74]

Na początku lutego 2023 północno-zachodnią Syrię nawiedziło silne trzęsienie ziemi. Szczególnie dotknięta została prowincja Aleppo. OCHA zarejestrowała ponad 103 tys. nowych przesiedleń w północno-zachodniej części kraju w związku ze zniszczeniami domów i infrastruktury. OCHA szacuje, że po 12 latach konfliktu i wskutek trzęsienia ziemi tylko w północno-zachodniej części Syrii co najmniej 4,1 mln ludzi potrzebuje pomocy humanitarnej.^{[75][76]}

Wiele ofiar cywilnych ginie również na skutek eksplozji min i niewybuchów, pozostałych po wielu latach konfliktów.^[77]

PRZEMOC WOBEC LUDNOŚCI CYWILNEJ NIEZWIĄZANA Z KONFLIKTEM

TERRORYZM

Najszerzej zakrojoną akcją terrorystyczną ostatnich lat był atak na więzienie w Hasace w północno-wschodniej Syrii 20 stycznia 2022 r. Grupa około 100 bojowników ISIS przeprowadziła atak na więzienie al-Sina, podejmując próbę uwolnienia osadzonych tam towarzyszy broni. Walki o więzienie trwały 9 dni, a atak został ostatecznie odparty przez SDF i strażników więziennych. W walkach śmierć

⁷³ UN General Assembly, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, 09.02.2024, <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/report-independent-international-commission-inquiry-syrian-arab-republic-ahrc5564-enar>

⁷⁴ USAID: Syria - Complex Emergency Fact Sheet #3, Fiscal Year (FY) 2024, 10.01.2024, https://reliefweb.int/attachments/32981e29-a316-4eab-ae21-dfb5874a4e62/2024_01_10%20USG%20Syria%20Complex%20Emergency%20Fact%20Sheet%20%233.pdf

⁷⁵ OCHA, Earthquakes: North-west Syria Situation Report No. 2 (As of 15 March 2023), 15.03.2023, <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/earthquakes-north-west-syria-situation-report-no-2-15-march-2023>

⁷⁶ UEAA, Country Guidance: Syria (February 2023), 07.02.2023, <https://euaa.europa.eu/publications/country-guidance-syria-february-2023>

⁷⁷ ACLED, Dashboard, Syria, Remote explosive/landmines, 01.01-21.07.2023, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

poniosło wielu bojowników PI, więźniów oraz około 140 członków SDF i straży więziennej.^[78]

W 2023 r. największym atakiem był zamach podczas ceremonii zakończenia roku akademickiego w Wojskowej Akademii w Homs. Wybuch nastąpił niedaleko podium, gdzie studenci odbierali dyplomy. Atak przeprowadzono prawdopodobnie za pomocą drona. Podczas zamachu zginęły co najmniej 63 osoby, w tym 37 cywilów, członków rodzin absolwentów, w tym kobiety i dzieci. Żadna organizacja nie przyznała się do ataku, jednakże władze syryjskie oskarżyły HTS oraz organizacje z nimi sprzymierzone.^[79]

Państwo Islamskie (ISIS) sporadycznie atakowało cele związane z osobami wyznającymi szyizm. 28 lipca 2023 r. przeprowadziło atak w miejscowości Saida Zainab w Rejonie Damasceńskim, zabijając dziewięć osób, w tym kobietę i troje dzieci i raniąc 26 innych.^[80]

POZAPRAWNE EGZEKUCJE, UPROWADZENIA

W sytuacji trwającej wojny częste są w Syrii pozaprawne egzekucje i zaginięcia. Praktyki takie są stosowane powszechnie przez syryjskie służby bezpieczeństwa, jak również nielegalne organizacje zbrojne, takie jak HTS, SNA i inne. HTS przeprowadza także pozaprawne egzekucje.^[81]

W całym kraju istnieje bardzo duże zagrożenie porwaniami. Porwania mogą mieć na celu zysk finansowy lub polityczny i mogą być motywowane przestępczością lub terroryzmem. Porywane są także dzieci. Niektórzy z zakładników są zabijani.^[82]

PRZEMOC STOSOWANA W TRAKCIE DEMONSTRACJI I PROTESTÓW

W Syrii istnieją poważne ograniczenia działalności politycznej. Tysiące ludzi zostało zatrzymanych, a w wielu przypadkach torturowanych i straconych z powodu faktycznego lub domniemanego zaangażowania w działalność opozycyjną.^[83]

Od sierpnia 2023 r., w na południu kraju w prowincji Suwajda i Dara dochodzi do pokojowych demonstracji, w których protestujący wyrażają swoje niezadowolenie z sytuacji ekonomicznej i żądają odejścia Asada.^[84] Otwarta krytyka rządu pozostawała rzadkością na obszarach kontrolowanych przez rząd, ale wraz z pogarszaniem się sytuacji gospodarczej niezadowolenie zaczęło być publicznie

⁷⁸ Middle East Institute, A closer look at the ISIS attack on Syria's al-Sina Prison, 14.02.2022, <https://www.mei.edu/publications/closer-look-isis-attack-syrias-al-sina-prison>

⁷⁹ UN General Assembly, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, 09.02.2024, <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/report-independent-international-commission-inquiry-syrian-arab-republic-ahrc5564-enar>

⁸⁰ UN General Assembly, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, 09.02.2024, <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/report-independent-international-commission-inquiry-syrian-arab-republic-ahrc5564-enar>

⁸¹ US Department of State, 2022 Country Report on Human Rights Practices: Syria, 20.03.2023, <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/syria/>

⁸² Foreign Travel Advice, Syria, 06.02.2023, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/syria>

⁸³ Freedom House, Freedom in the World 2023 - Syria, 2023 <https://www.ecoi.net/en/document/2088564.html>

⁸⁴ The Guardian, Syrian protests enter second week with calls for Assad to go, 28.08.2023, <https://www.theguardian.com/world/2023/aug/28/syrian-protests-enter-second-week-with-calls-for-assad-to-go>

wyrażane. Protesty odbywały się również we wrześniu 2023 r. Doniesienia prasowe dotyczące wspomnianych protestów nie mówią o próbach ich zdławienia ani przemocy ze strony sił rządowych w stosunku do protestujących.^{[85] [86]}

28 lutego 2024 r. w wyniku protestu przed centrum pojednania w mieście As Suwajda, zginęła jedna osoba.^[87]

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA

Lata konfliktu doprowadziły do wzrostu przestępczości na większości obszarów Syrii. Powszechne są wymuszenia na punktach kontrolnych (zarówno ze strony rebelianckich, jak i rządowych sił), brutalne rozboje, kradzieże samochodów i porwania. W Syrii kwitnie ponadto przemyt i handel bronią oraz narkotykami. Zdarzają się napaści, kradzieże, wymuszenia. Szczególnie trudna sytuacja pod tym względem panuje w prowincji **Dara**. Porachunki między grupami przestępczymi, a także powiązanymi z nimi lokalnymi władzami i służbami bezpieczeństwa doprowadziły do bezprecedensowego wzrostu ofiar śmiertelnych także wśród cywilów.^[88]

Ponadto od stycznia 2023 r. na centralnej pustyni syryjskiej zginęły dziesiątki cywilów, prawdopodobnie zbieraczy trufli. Region znajduje się pod kontrolą wielu sił prorządowych, ale ISIS regularnie wykorzystuje próżnię władzy na obszarach wiejskich. Rząd wielokrotnie ostrzegał zbieraczy trufli o zagrożeniu ze strony ISIS. Jednocześnie jednak w 2023 r. po raz pierwszy od kilku lat wydał zgodę na zbieranie trufli, w wyniku czego doszło do większej liczby incydentów związanych z minami, ataków na pustynnych zbieraczy trufli i pasterzy, w związku z obfitym sezonem truflowym w połączeniu z rozpaczliwą sytuacją gospodarczą. Uzbrojeni ekstremiści poruszający się na motorach zabili 68 osób, w tym 61 cywilów i 7 żołnierzy w odległych miejscach na pustyni w okolicach al-Sohna na wschód od Homs. W innych podobnych przypisywanych ISIS atakach w pierwszej połowie lutego śmierć poniosły kolejne 22 osoby. W okresie od lutego do kwietnia miało miejsce ponad 10 ataków między północnym i południowo-zachodnim Dajr az-Zaur, wschodnim Tadmur (Homs) i obszarami wiejskimi Salamija (Hama).^{[89][90][91]}

⁸⁵ UN General Assembly, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, 09.02.2024, <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/report-independent-international-commission-inquiry-syrian-arab-republic-ahrc5564-enar>

⁸⁶ Aljazeera, Bashar out!, Protests in Southern Syria over economy now target the president, 01.09.2023, <https://www.aljazeera.com/news/2023/9/1/bashar-out-protests-in-southern-syria-over-economy-now-target-president>

⁸⁷ ACLED, Dashboard, Syria, Protests, 01.01.2022-31.03.2024, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

⁸⁸ UN General Assembly, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, 09.02.2024, <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/report-independent-international-commission-inquiry-syrian-arab-republic-ahrc5564-enar>

⁸⁹ Al-Arabiya, Death toll from suspected ISIS attack in Syria rises to 68: Monitor, 18.02.2023, <https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2023/02/18/Death-toll-from-suspected-ISIS-attack-in-Syria-rises-to-68-Monitor>

⁹⁰ ONZ, General Assembly, Human Rights Council, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, 14.08.2023, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G23/155/49/PDF/G2315549.pdf?OpenElement>

⁹¹ The New York Times, Truffle Hunting in Syria, Once a Beloved Pastime, Is Now a Danger, 10.04.2023, <https://www.nytimes.com/2023/04/10/world/middleeast/syria-truffles-war.html>

PRAWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY DOTYCZĄCE ZMIANY MIEJSCA POBYTU

PRZEPISY REGULUJĄCE SWOBODĘ PRZEMIESZCZANIA SIĘ

Syryjska konstytucja przewiduje swobodę poruszania się w granicach kraju, którą może ograniczać jedynie decyzja sądu, albo wprowadzenie szczególnych praw.^[92]

Niemniej jednak swoboda ta jest w istotny sposób ograniczana, tak przez siły rządowe, jak i różne grupy zbrojne działające w różnych regionach Syrii. Syryjskie wojsko rozmieściło na podlegających mu terytoriach liczne punkty kontrolne, które poważnie ograniczają możliwości przemieszczania się. Na terenach objętych walkami wojsko stosuje blokady, również wobec ludności cywilnej, uniemożliwiając niekiedy ucieczkę ludności cywilnej albo blokując dostęp pomocy humanitarnej. Punkty kontrolne i blokady stosują również siły opozycyjne ścierające się z syryjską armią. Ludność obawia się przemieszczania i kontroli, nie tylko wzdłuż linii frontu, ale także na drogach łączących główne miasta. Ludzie obawiają się kontroli na posterunkach, które często wiążą się z ryzykiem wymuszeń pieniędzy i innych przedmiotów osobistego użytku, zatrzymaniami, porwaniami, a nawet przemocą seksualną. Fakt posiadania dokumentów może nie mieć znaczenia dla sposobu traktowania podróżnych.^[93]

Legalne przemieszczanie się między terenami znajdującymi się pomiędzy różnymi strefami kontroli jest w dużym stopniu niemożliwe. Można jedynie korzystać z pomocy lokalnych siatek przemytników, po wpłaceniu dużych sum pieniędzy.^[94]

W ramach porozumień między stronami od 2016 r. wdrażane są tzw. „**umowy o pojednaniu**” (**reconciliation agreements**”). Na różnych obszarach mogą one mieć różny zakres, jednak co do zasady wiążą się one z koniecznością „ewakuacji” osób, związanych z ruchem oporu, w tym także dużej części ludności cywilnej. Na umowy te zgadzali się komendanci bojówek, którzy byli oblegani przez wojska rządowe. Oblężona ludność była zmuszana do poddania się i opuszczenia miasta albo narażona na śmierć na skutek bombardowań i głodu z powodu blokady pomocy humanitarnej.^[95]

Jednocześnie na terenach pod kontrolą władz syryjskich, rząd wprowadził kilka ustaw, które miały na celu efektywne ukaranie osób, które brały udział w rewolucji antyrządowej poprzez uniemożliwienie im powrotu. Rząd przeprowadza konfiskatę domów, ziemi i innej własności oraz zaciera ślady, zabierając i fałszując akty własności. Istnieją doniesienia, że władze w tym celu zniszczyły akta cywilne w Homs i w innych miejscowościach przejętych od rebeliantów. Władze prowadzą celową politykę „oczyszczenia” ulic, dzielnic pod pretekstem walki z ekstremistami. Rząd wdraża nowe dokumenty planistyczne w miastach, zmieniając nazwy ulic i dzielnic,

⁹² US Department of State, 2022 Country Report on Human Rights Practices: Syria, 20.03.2023, <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/syria/>

⁹³ UN Human Rights Council, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic [A/HRC/55/64], 9 February 2024, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2105441/q2401273.pdf>

⁹⁴ UN Human Rights Council, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic [A/HRC/55/64], 9 February 2024, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2105441/q2401273.pdf>

⁹⁵ Amnesty International, 'We Leave Or We Die' Forced Displacement Under Syria's 'Reconciliation' Agreements, 2017, <https://www.amnesty.org/en/documents/mde24/7309/2017/en/>

by utrudnić dochodzenie swoich praw, a niekiedy prowadząc prace wyburzeniowe. W niektórych miejscach właściciele muszą skontaktować się osobiście z urzędem w ciągu określonego okresu, a jeśli tego nie uczynią, bo są zagranicą, mienie może zostać przejęte.^[96] Ponadto nowe prace planistyczne wiązały się z wyburzaniem całych kwartałów, zwłaszcza w Damaszku i w Hama.^[97]

Ustawy te efektywnie uniemożliwiły powrót osób, które uciekły ze swoich domów przed działaniami wojskowymi, a także ubieganie się przez nie o odszkodowania. Dodatkowo setki tysięcy domów na terenach ogarniętych powstaniem zostało zrównanych z ziemią lub splądrowanych, więc nie nadają się do zamieszkania. Równocześnie istnieją doniesienia, iż rząd wprowadził ułatwienia w nabywaniu obywatelstwa dla szyitów z Libanu, Iraku i Iranu i osiedlił ich na terenach dawniej zamieszkałych przez sunnitów. Sytuacja ta w praktyce uniemożliwia powrót osób przesiedlonych i uchodźców do domów.^[98]

MIGRACJE WEWNĘTRZNE

Ludność Syrii koncentruje się na wybrzeżach Morza Śródziemnego, a największe skupiska stanowią miasta Damaszek (ponad 2,5 mln mieszkańców), Aleppo (2,2 mln), Homs (1,44 mln) i Hama (niespełna milion). 57,5% ludności kraju zamieszkuje miasta, a współczynnik urbanizacji jest w Syrii wysoki i sięga 5,38% rocznie. Niemniej jednak wydarzenia ponad 10 lat wojny domowej wywarły ogromny wpływ na procesy przemieszczania się ludności i zmieniły układ i dotychczasowe tendencje.^[99] Konflikt przyczynił się w znaczącym stopniu do zmiany struktury demograficznej całego regionu. Działania wojenne doprowadziły w niektórych regionach do czystek etnicznych.^[100]

WEWNĘTRZNI UCHODźCY

W Syrii jest 7,2 mln osób wewnątrznie przesiedlonych. W stosunku do 2022 r. liczba IDPs wzrosła o 400 tys. Najwięcej z nich przebywa w prowincjach Idlib (2,1 mln), Aleppo (1,6 mln), Rejon Damasceński (1 mln), Damaszek (0,6 mln).^{[101] [102]}

Najbardziej problematyczny w kontekście humanitarnym pozostaje obszar północno-zachodniej Syrii. Sytuacja bezpieczeństwa jest mało stabilna, a funkcjonujące tam obozy są krytycznie przeludnione. W regionie przebywa około 2,8 mln przesiedleńców, z czego 1,7 mln żyje w 1 414 obozach, w ogromnej większości prowizorycznych i niezapewniających dostępu do podstawowych świadczeń, takich jak edukacja, ochrona zdrowia, woda dobrej jakości, kanalizacja. Około 800 tys.

⁹⁶ Arab Center Washington DC, Syria's Demographic Changes Buttress Assad's Authoritarianism, 01.03.2019, <https://arabcenterdc.org/resource/syrias-demographic-changes-buttress-assads-authoritarianism/>

⁹⁷ HRW, Razed to the Ground, 30 January 2014, <https://www.hrw.org/report/2014/01/30/razed-ground/syrias-unlawful-neighborhood-demolitions-2012-2013>

⁹⁸ Arab Center Washington DC, Syria's Demographic Changes Buttress Assad's Authoritarianism, 01.03.2019, <https://arabcenterdc.org/resource/syrias-demographic-changes-buttress-assads-authoritarianism/>

⁹⁹ CIA, The World Factbook, Syria, 09.04.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/syria/>

¹⁰⁰ Arab Center Washington DC, Syria's Demographic Changes Buttress Assad's Authoritarianism, 01.03.2019, <https://arabcenterdc.org/resource/syrias-demographic-changes-buttress-assads-authoritarianism/>

¹⁰¹ UNHCR, Syrian Arab Republic; UNHCR - Population of Concern Overview Map (as of 1st Nov 2023), 20.11.2023, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/103958>

¹⁰² Relief Web, UNHCR Syria Key Figures, January-March 2022, Fact sheet on the humanitarian situation and humanitarian aid, 15.06.2022, <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/unhcr-syria-key-figures-january-march-2022>

przesiedleńców w regionie mieszka w namiotach nieposiadających właściwych zabezpieczeń antyżarowych ani przeciwko trudnym warunkom pogodowym.^[103] Agencje ONZ (OCHA, UNHCR, WFP) udzielają pomocy przesiedleńcom. Na przykład WFP dostarcza pomocy żywnościowej obejmującej 5,6 mln osób.^[104] OCHA natomiast obejmuje pomocą humanitarną 6,8 mln osób w Syrii. Najbardziej problematyczna jest dystrybucja pomocy w północno zachodniej części Syrii, na terenach pod kontrolą rebeliantów, gdzie przebywa 4,1 mln osób potrzebujących wsparcia. Pomoc ta udzielana bywa cyklicznie od strony Turcji.^[105]

Na terenach pod kontrolą SDF przebywa nadal około 46 tys. osób, członków Państwa Islamskiego i ich rodzin, w tym 28 tys. dzieci i 14,7 tys. kobiet, umieszczonych w obozach al-Hawl i Rawj. Ponadto 9 tys. mężczyzn, w tym 2 tys. obcokrajowców, przetrzymywana jest w innych miejscach odosobnienia. Władze Rożawy nie pozwalają im opuszczać tych obozów, a warunki bytowe w nich są bardzo trudne. Po osiągnięciu przez chłopców wieku 12 lat są oni oddzielani od matek, a po osiągnięciu pełnoletności, przewożeni są do placówek dla dorosłych. Niektóre kraje powoli repatriują swoich obywateli, podczas gdy osoby z krajów Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej odmawiają repatriacji.^[106] Syryjczycy przebywający w obozach mogą je opuścić po uzyskaniu poręczenia osoby spoza obozu, jednak po wyjściu napotykają liczne trudności związane ze społecznym odrzuceniem, trudnościami ekonomicznymi i brakiem dokumentów dla dzieci. Zdarzają się kobiety, które zdecydowały się wrócić do obozu.

W 2023 r. obozy dla uchodźców wewnętrznych były celem ostrzału. 9 sierpnia 2023 r. bomba wypuszczona przez SNA uderzyła w obóz niedaleko Afrin. Atak spowodował wtórne przesiedlenia.^[107]

W 2023 r. odnotowano także nowe przesiedlenia. Na jesieni 2023 r. około 6 500 rodzin zostało przesiedlonych z prowincji Dajr az-Zaur, z terenów pod kontrolą SDF na tereny kontrolowane przez rząd. Ponadto około 120 000 osób zostało wysiedlonych z Idlib, w ciągu dwóch tygodni 2023 r., z czego 12 000 opuściło swoje domy na dobre.^[108] Z kolei obniżenie intensywności działań wojennych sprawia, że niektórzy decydują się na powroty do miejsca pochodzenia. Nie są to jednak

¹⁰³ OCHA, North-West Syria: Situation Report (17 May 2022), <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/north-west-syria-situation-report-17-may-2022>

¹⁰⁴ WFP – World Food Programme, published by ReliefWeb: WFP Syria Situation Report #1, January 2023, 07.03.2023 <https://reliefweb.int/attachments/e2ecb0e0-2d36-42c4-8237-76ccb48761db/2023%201%20WFP%20Syria%20Situation%20Report%20-%20January%202023.pdf>

¹⁰⁵ OCHA, About OCHA Syria, <https://www.unocha.org/syrian-arab-republic/about-ocha-syria>

¹⁰⁶ UN General Assembly, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, 09.02.2024, <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/report-independent-international-commission-inquiry-syrian-arab-republic-ahrc5564-enar>

¹⁰⁷ UN General Assembly, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, 09.02.2024, <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/report-independent-international-commission-inquiry-syrian-arab-republic-ahrc5564-enar>

¹⁰⁸ UN General Assembly, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, 09.02.2024, <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/report-independent-international-commission-inquiry-syrian-arab-republic-ahrc5564-enar>

znaczące liczby ^[109]. UNHCR szacuje liczbę powrotów IDPs w 2023 r. na około 155 tys. ^[110]

UCHODŹCY W KRAJACH SĄSIEDNICH

Obecnie nadal ponad 5 mln Syryjczyków przebywa na uchodźstwie, w tym ponad 3,1 mln w Turcji, 784 tys. – w Libanie, 638 tys. – w Jordanii, 276 tys. – w Iraku, a 156 tys. – w Egipcie. ^[111] 80% uchodźców stanowią Arabowie sunniti.

Wszystkie kraje ościennie przyjmujące syryjskich uchodźców traktują ich pobyt jako tymczasowy i same często borykają się z problemami infrastrukturalnymi i bytowymi. Tylko 5% uchodźców w krajach regionu mieszka w obozach dla uchodźców. Nie oznacza to jednak lepszej integracji i stabilizacji. Ponad 70% syryjskich uchodźców w regionie żyje w ubóstwie, mając ograniczony dostęp do podstawowych świadczeń społecznych, edukacji czy możliwości pracy. ^[112]

Zarejestrowano niewielkie w skali spontaniczne powroty z krajów sąsiednich. Do listopada 2023 r. najwięcej osób powróciło z Turcji – około 173 tys. ^[113]

PODSUMOWANIE

Syria jest republiką prezydencką o silnym autorytarnym reżimie. Kluczową rolę w życiu politycznym kraju odgrywa Arabska Socjalistyczna Partia Odrodzenia – Baas. Na czele państwa stoi od 2000 r. prezydent Baszszar al-Asad. Rząd nie kontroluje obecnie wszystkich terytoriów kraju.

Od 2011 r. na terenie Syrii trwa wojna domowa. Działania wojenne toczą się również z udziałem licznych uczestników międzynarodowych. Bombardowania i starcia zbrojne mają miejsce przede wszystkim na północy Syrii w prowincjach Aleppo, Idlib i Hasaka. W prowincjach tych cywile nadal zagrożeni są atakami, zwłaszcza bombardowaniami z powietrza, chociaż liczba ofiar znacznie spadła w porównaniu z okresem sprzed kilku lat. Ataki te sporadycznie powodują ofiary w ludziach, lecz nastawione są przede wszystkim na niszczenie infrastruktury, w tym także cywilnej: elektrowni, szpitali i in., przyczyniając się do pogłębienia kryzysu humanitarnego.

W kraju nadal jest 6,8 mln osób wewnątrznie przesiedlonych. Poza granicami kraju (przede wszystkim w innych krajach regionu) przebywa niemal 5,5 mln Syryjczyków. W ciągu ostatniego roku liczba wewnątrznych uchodźców wzrosła o 400 tys. Wiele

¹⁰⁹ UN High Commissioner for Refugees, Syrian Arab Republic; UNHCR Population of Concern Overview Map (as of 31 Dec 2022), 25.01.2023, <https://reliefweb.int/map/syrian-arab-republic/unhcr-syria-population-concern-overview-map-31-dec-2022>

https://www.ecoi.net/en/file/local/2087319/UNHCR_Syria_PoCs_Map_As+of+Dec+2022+web.pdf

¹¹⁰ UN High Commissioner for Refugees, Fact Sheet - Syria; Syrian Arab Republic; January 2023, 30.01.2023

<https://www.ecoi.net/en/file/local/2086232/UNHCR+Syria+Factsheet+-+January+2023+-+final.pdf>

¹¹¹ UNHCR, Syria Regional Refugee Response, 31.03.2024, <https://data2.unhcr.org/en/situations/syria>

¹¹² UNHCR, Syria Refugee Crisis Explained, 14.03.2023, <https://www.unrefugees.org/news/syria-refugee-crisis-explained/#Where%20do%20Syrian%20refugees%20live?%20Do%20all%20Syrian%20refugees%20live%20in%20refugee%20camps?>

¹¹³ UNHCR, Syrian Arab Republic; UNHCR - Population of Concern Overview Map (as of 1st Nov 2023), 20.11.2023, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/103958>

przesiedleń ma charakter czystek etnicznych, a przesiedleńcy mają małe szanse na powrót w poprzednio zamieszkane regiony.

ZASTRZEŻENIE

Niniejsze opracowanie tematyczne zostało przygotowane przez Wydział Informacji o Krajach Pochodzenia Urzędu do Spraw Cudzoziemców na potrzeby prowadzenia postępowań w sprawach o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowanie na temat sytuacji bezpieczeństwa może być pomocne w szczególności w sprawach rozpatrywanych w oparciu o **art. 15 pkt. 3 oraz art. 18 pkt. 1. Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP z dn. 13 czerwca 2003 z późn. zmianami.**

Treść opracowania nie przesądza jednak o wyniku decyzji w indywidualnym postępowaniu administracyjnym, gdyż zawsze brana jest pod uwagę całość zgromadzonego materiału dowodowego i indywidualny charakter sprawy.

Informacje zamieszczone w niniejszym opracowaniu pochodzą w większości z publicznie dostępnych źródeł. Zostały one zebrane i opracowane przy zachowaniu zasady neutralności i obiektywizmu, a także z dołożeniem najwyższej staranności – tak, by odzwierciedlały aktualny w chwili publikacji opracowania stan wiedzy na prezentowany temat, a także pochodziły z różnych źródeł.

Terminologia użyta w niniejszym opracowaniu nie jest terminologią prawniczą. Określenia takie jak „prześladowanie”, „dyskryminacja”, „konflikt” itp. używane mogą być, za materiałami źródłowymi, w znaczeniu potocznym i nie są tożsame z definicjami podanymi w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze opracowanie zawiera wyłącznie informacje, poglądy i opinie prezentowane przez autorów materiałów źródłowych. Oświadczenia i oceny zawarte w niniejszym opracowaniu nie są i nie mogą być uważane za oświadczenia i oceny własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Niniejsze opracowanie nie jest także i nie może być uważane za jakąkolwiek deklarację polityczną polskich władz.

Urząd do Spraw Cudzoziemców nie ponosi odpowiedzialności prawnej za publikowane w opracowaniu treści ani nie jest zobowiązany do publikacji jego aktualizacji, a także nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

Informujemy, że autorskie prawa majątkowe do niniejszego opracowania, w tym prawo do jego rozpowszechniania i publicznego udostępniania w Internecie, przysługują wyłącznie Urzędowi do Spraw Cudzoziemców (adres: ul. Koszykowa 16, 00-564 Warszawa; NIP: 5262548316; REGON: 017315012).

BIBLIOGRAFIA:

1. ACLED, Actor Profile: Hayat Tahir al-Sham, 26.07.2023, <https://acleddata.com/2023/07/26/actor-profile-hayat-tahir-al-sham-hts/>
2. ACLED, Dashboard, Syria, 01.01.2022-30.03.2024, <https://acleddata.com/dashboard///dashboard>
3. ACLED, Dashboard, Syria, 01.01-21.07.2023, <https://acleddata.com/dashboard///dashboard>
4. ACLED, Dashboard, Syria, 01.01-21.07.2023, <https://acleddata.com/dashboard///dashboard>
5. ACLED, Dashboard, Syria, civilians, air/drone strike, shelling/artillery/missile, 01.01.2022-30.03.2024, <https://acleddata.com/dashboard///dashboard>
6. ACLED, Dashboard, Syria, Protests, 01.01.2022-31.03.2024, <https://acleddata.com/dashboard///dashboard>
7. ACLED, Dashboard, Syria, Remote explosive/landmines, 01.01-21.07.2023, <https://acleddata.com/dashboard///dashboard>
8. Adamczyk A., Jomma F., Prezydent w systemie konstytucyjnym Syrii, 01.2020, https://www.researchgate.net/publication/341841087_Prezydent_w_systemie_konstytucyjnym_Syrii
9. Al Jazeera, Why does US still have forces in Syria? 22.08.2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/8/24/why-does-us-still-forces-syria-explainer>
10. Al-Arabiya, Death toll from suspected ISIS attack in Syria rises to 68: Monitor, 18.02.2023, <https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2023/02/18/Death-toll-from-suspected-ISIS-attack-in-Syria-rises-to-68-Monitor>
11. Aljazeera, Bashar out!, Protests in Southern Syria over economy now target the president, 01.09.2023, <https://www.aljazeera.com/news/2023/9/1/bashar-out-protests-in-southern-syria-over-economy-now-target-president>
12. BBC News, Syria Country Profile, 19.04.2023, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-14703856>
13. BBC, Golan Heights Profile, 29.08.2023, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-14724842>
14. CIA, The World Factbook, Syria, 09.04.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/syria/>
15. CIA, The World Factbook, Syria, 09.04.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/syria/>
16. CIA, The World Factbook, Syria, 09.04.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/syria/>
17. CIA, The World Factbook, Syria, 09.04.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/syria/> RP, Departament Afryki i Bliskiego Wschodu, Pismo z dnia 24 maja 2021 r. DABW.2413.154.21

18. COAR, Potemkin parliament: Baathists consolidate control as access to power shifts, 27.07.2020, <https://coar-global.org/2020/07/27/potemkin-parliament-baathists-consolidate-control-as-access-to-power-shifts/>
19. Constitutionnet, Syria, 04.2021, <https://constitutionnet.org/country/syria>
20. Constitutionnet, Syria, 04.2021, <https://constitutionnet.org/country/syria>
21. Crisis 24, Syria: Kurdish officials impose curfew in Deir Ez-Zur Governorate, 02.09.2023, <https://crisis24.garda.com/alerts/2023/09/syria-kurdish-officials-impose-curfew-in-deir-ez-zur-governorate-sept-2>
22. Encyklopedia PWN, Syria, Ludność, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Syria-Ludnosc;4575428.html/prettyPhoto>
23. EUAA, Country Guidance Syria, 7.02.2023, <https://euaa.europa.eu/country-guidance-syria-2023>
24. EUAA, Syria Security situation, 09.2022, https://www.ecoi.net/en/file/local/2078716/2022_09_EUAA_COI_Report_Syria_Security_situation.pdf
25. EUAA, Syria Security situation, 09.2022, https://www.ecoi.net/en/file/local/2078716/2022_09_EUAA_COI_Report_Syria_Security_situation.pdf
26. EUAA: Syria Security situation, wrzesień 2022, https://www.ecoi.net/en/file/local/2078716/2022_09_EUAA_COI_Report_Syria_Security_situation.pdf
27. European Committee of the Regions, Division of Powers: Syria, <https://portal.cor.europa.eu/divisionpowers/Pages/Syria-Introduction.aspx>
28. European Council on Foreign Relations, Syrian Democratic Forces (Syria), <https://ecfr.eu/special/mena-armed-groups/syrian-democratic-forces-syria/>
29. Foreign Travel Advice, Syria, 06.02.2023, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/syria>
30. Freedom House, Freedom in the World 2023 - Syria, 2023 <https://www.ecoi.net/en/document/2088564.html>
31. FreeWorldMaps.net, Syria map, <https://www.freeworldmaps.net/asia/syria/>
32. Gazeta Prawna, Syria: Baszar al-Asad zwycięzcą wyborów prezydenckich, 28.05.2021, <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/swiat/artykuly/8175379,syria-baszar-al-asad-prezydent-wybory.html>
33. Human Rights Watch, "Everything is by the Power of the Weapon", 29.02.2024, <https://www.hrw.org/report/2024/02/29/everything-power-weapon/abuses-and-impunity-turkish-occupied-northern-syria>
34. International Crisis Group, Containing a Resilient ISIS in Central and North-eastern Syria, 18.07.2022, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/east-mediterranean-mena/syria/containing-resilient-isis-central-and-north>

35. Middle East Institute, A closer look at the ISIS attack on Syria's al-Sina Prison, 14.02.2022, <https://www.mei.edu/publications/closer-look-isis-attack-syrias-al-sina-prison>
36. Middle East Institute, Syria's 2020 parliamentary elections: The worst joke yet, 24.07.2020, <https://www.mei.edu/publications/syrias-2020-parliamentary-elections-worst-joke-yet>
37. MSZ RP, Departament Afryki i Bliskiego Wschodu, Pismo z dnia 01 czerwca 2022 nr DABW.2413.397.2022/1
38. OCHA, About OCHA Syria, <https://www.unocha.org/syrian-arab-republic/about-ocha-syria>
39. OCHA, Earthquakes: North-west Syria Situation Report No. 2 (As of 15 March 2023), 15.03.2023, <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/earthquakes-north-west-syria-situation-report-no-2-15-march-2023>
40. OCHA, North-West Syria: Situation Report (17 May 2022), <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/north-west-syria-situation-report-17-may-2022>
41. ONZ, General Assembly, Human Rights Council, Raport of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, 14.08.2023, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G23/155/49/PDF/G2315549.pdf?OpenElement>
42. Opracowanie własne WIKP na podstawie danych ACLED
43. Opracowanie własne WIKP na podstawie danych ACLED oraz Open Street Map
44. Relief Web, UNHCR Syria Key Figures, January-March 2022, Fact sheet on the humanitarian situation and humanitarian aid, 15.06.2022, <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/unhcr-syria-key-figures-january-march-2022>
45. Shoup J., Culture and Customs of Syria, Greenwood Press, 2008, str. 9
46. Syrian Law Journal, An Overview of the Syrian Court System, 05.09.2016, <https://www.syria.law/index.php/overview-syrian-court-system/>
47. The Guardian, Syrian protests enter second week with calls for Assad to go, 28.08.2023, <https://www.theguardian.com/world/2023/aug/28/syrian-protests-enter-second-week-with-calls-for-assad-to-go>
48. The New York Times, Truffle Hunting in Syria, Once a Beloved Pastime, Is Now a Danger, 10.04.2023, <https://www.nytimes.com/2023/04/10/world/middleeast/syria-truffles-war.html>
49. UEAA, Country Guidance: Syria (February 2023), 07.02.2023, <https://euaa.europa.eu/publications/country-guidance-syria-february-2023>
50. UN General Assembly, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, 09.02.2024, <https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/report-independent-international-commission-inquiry-syrian-arab-republic-ahrc5564-enar>

51. UNHCR – UN High Commissioner for Refugees, Fact Sheet - Syria; Syrian Arab Republic; January 2023, 30.01.2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2086232/UNHCR+Syria+Factsheet+-+January+2023+-+final.pdf>
52. UNHCR – UN High Commissioner for Refugees, Syrian Arab Republic; UNHCR Population of Concern Overview Map (as of 31 Dec 2022), 25.01.2023, <https://reliefweb.int/map/syrian-arab-republic/unhcr-syria-population-concern-overview-map-31-dec-2022>
[https://www.ecoi.net/en/file/local/2087319/UNHCR Syria PoCs Map As+of+Dec+2022+web.pdf](https://www.ecoi.net/en/file/local/2087319/UNHCR%20Syria%20PoCs%20Map%20As+of+Dec+2022+web.pdf)
53. UNHCR, Syria Refugee Crisis Explained, 14.03.2023, <https://www.unrefugees.org/news/syria-refugee-crisis-explained//Where%20do%20Syrian%20refugees%20live?%20Do%20all%20Syrian%20refugees%20live%20in%20refugee%20camps?>
54. UNHCR, Syria Regional Refugee Response, 31.03.2024, <https://data2.unhcr.org/en/situations/syria>
55. UNHCR, Syrian Arab Republic; UNHCR - Population of Concern Overview Map (as of 1st Nov 2023), 20.11.2023, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/103958>
56. US Department of State, 2022 Country Report on Human Rights Practices: Syria, 20.03.2023, <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/syria/>
57. US Department of State, 2022 Country Report on Human Rights Practices: Syria, 20.03.2023, <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/syria/>
58. USAID: Syria - Complex Emergency Fact Sheet /3, Fiscal Year (FY) 2024, 10.01.2024, https://reliefweb.int/attachments/32981e29-a316-4eab-ae21-dfb5874a4e62/2024_01_10%20USG%20Syria%20Complex%20Emergency%20Fact%20Sheet%20%233.pdf
59. WFP – World Food Programme, published by ReliefWeb: WFP Syria Situation Report /1, January 2023, 07.03.2023
<https://reliefweb.int/attachments/e2ecb0e0-2d36-42c4-8237-76ccb48761db/2023%201%20WFP%20Syria%20Situation%20Report%20-%20January%202023.pdf>